

Motion till regionfullmäktige

Program för stärkt transvård i Västra Götalandsregionen

FÖRSLAG TILL BESLUT

Regionfullmäktige föreslås besluta

att Västra Götalandsregionen tar fram ett särskilt program för transvården, med syfte att stärka hela vårdkedjan för personer med könsdysfori och andra transpersoner.

MOTIONEN

Varje människa har rätt att vara sig själv – och få den vård som behövs för att kunna leva ett fritt och självständigt liv. För transpersoner är denna självklarhet långt ifrån verklighet. Västra Götalandsregionen måste ta ett större ansvar för att säkerställa att hälso- och sjukvården möter transpersoner med kunskap, respekt och tillgänglig vård i tid.

Liberalerna står upp för individens frihet och rätten att forma sitt eget liv. Det innebär att vården måste vara inkluderande, evidensbaserad och jämlik – oavsett könsidentitet eller könsuttryck. I dag ser vi tydliga brister i transvården: långa väntetider, bristande kompetens i primärvården, ojämlig tillgång till könsbekräftande behandling och otydligt ansvar i vårdkedjan. Dessa brister riskerar att leda till psykisk ohälsa, onödigt lidande och ett undergrävt förtroende för vården.

Transpersoners hälsa och livsvillkor präglas av betydande utmaningar. Enligt Folkhälsomyndigheten uppgav endast hälften av de svarande transpersonerna att de hade ett bra eller mycket bra allmänt hälsotillstånd, medan cirka en femtedel rapporterade ett dåligt hälsotillstånd. Särskilt oroande är situationen för unga transpersoner: över hälften av transpersoner i åldern 15–19 år har allvarligt övervägt suicid det senaste året, vilket är en alarmerande hög siffra jämfört med befolkningen i stort.

Lundströmmottagningen, numera Könsidentitetsmottagning, är Västra Götalandsregionens specialistmottagning för personer med könsdysfori. Mottagningen har en central funktion i vårdkedjan och erbjuder utredning, diagnostik, remittering till specialister, samverkan med socialt stöd samt psykosociala insatser. Mottagningens långa erfarenhet och kompetens är ovärderlig, och verksamheten måste få stabila förutsättningar – inte minst genom att säkerställa fast läkarkompetens för kontinuitet och kortare köer.

Men vården för transpersoner sträcker sig långt utanför en enskild mottagning. Det behövs en helhetssyn. Primärvården – ofta första kontaktpunkt – saknar ofta tillräcklig kunskap om

transpersoners behov. Det kan leda till felbedömningar, fördröjd vård eller i värsta fall ett bemötande som skapar skam och rädsla. Generell kompetens om transfrågor måste därför byggas upp brett i vården. En annan viktig fråga som är central är bemötandet. Det gäller särskilt för transpersoner som söker sig till vården med åkommor som inte har med könsdysfori att göra.

Efter avslutad könsdysforiutredning kan patienter erbjudas könsbekräftande medicinska insatser, såsom hormonbehandling eller kirurgiska ingrepp. För många är detta avgörande för att leva ett gott liv, medan andra inte efterfrågar medicinsk behandling men ändå har behov av stöd. Den fortsatta vården måste omfatta både medicinsk uppföljning och psykosocialt stöd – och den måste finnas tillgänglig även utanför storstäderna.

För att samordna, stärka och utveckla transvården i Västra Götaland krävs ett tydligt politiskt initiativ. Liberalerna föreslår därför att ett regionalt program för transvård tas fram. Ett sådant program bör omfatta:

- En kartläggning om transpersoners livssituation i regionen.
- En strategi för ökad kompetens om könsidentitet och könsdysfori i hela hälso- och sjukvården, särskilt i primärvården.
- Ett ökat fokus på bemötandefrågor.
- En utökning av diplomering och certifiering inom fler verksamheter.
- En långsiktig plan för att trygga och vidareutveckla Könsidentitetsmottagnings roll, inklusive läkarkompetens och tillgång till psykologer och kuratorer.
- Insatser för att öka tillgängligheten till könsbekräftande vård och uppföljning i hela regionen.
- Tydlig uppföljning av väntetider, kvalitet och patientnöjdhet inom transvården.

Alla människor har rätt att känna sig trygga och välkomna i vården – oavsett könsidentitet. För oss är den en kärnfråga att regionens sjukvård ska främja individens frihet, hälsa och livskvalitet.

För Liberalerna Västra Götaland

Vänersborg den 27 maj 2025

Daniel Andersson

Richard Brodd